

راه‌های دستیابی به حکمت؛ از بی‌رغبتی به دنیا تا خویشتنداری در برابر گناه

حجت الاسلام سیدمحمدباقر علوی تهرانی ضمن اشاره به راهکارهای دستیابی به حکمت تصریح کرد: در روایت داریم که هر کس به دنیا بی‌رغبت شد، خداوند حکمت را در دلش قرار می‌دهد و زبانش را به حکمت گویند.

حجت الاسلام سیدمحمدباقر علوی تهرانی ضمن اشاره به راهکارهای دستیابی به حکمت تصریح کرد: در روایت داریم که هر کس به دنیا بی‌رغبت شد، خداوند حکمت را در دلش قرار می‌دهد و زبانش را به حکمت گویند.

به گزارش ایکننا، مراسم سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین سیدمحمدباقر علوی تهرانی ظهر امروز، دوازدهم اردیبهشت ماه، مصادف با سی ام ماه رمضان در مسجد حضرت امیر(ع) برگزار شد.

گزیده مباحث این جلسه را در ادامه می‌خوانید؛

عرض کردیم که جناب لقمان در پاسخ به این پرسش که چگونه به حکمت رسید، گفت؛ نگاهم را بر حرام بستم، زبانه را نگه داشتم، روزی خود را حلال قرار دادم، رعایت عفاف و پاکدامنی داشتم، راستگو بودم، وفای به عهد کردم، اکرام مهمان کردم، احترام به همسایه داشتم، آنچه به من مربوط نبود را ترک کردم، چه در مرتبه علم و چه در مرتبه گفتار.

زهد ژولیده بودن نیست

اگر کسی بخواهد بیش از این عمل کند، راه‌های رسیدن به حکمت در روایات بیان شده است. در روایت داریم که هر کس به دنیا بی‌رغبت شد، خداوند حکمت را در دلش قرار می‌دهد و زبانش را به حکمت گویند. در تعریف زهد می‌گویند خالی بودن دست زهد نیست، فقر است بلکه خالی بودن قلب از تمایل به دنیا زهد است. این کار، کار سختی است که آدم قلباً به دنیا علاقه نداشته باشد. چگونه می‌شود همسر بگیری بعد به آن علاقه نداشته باشی و پنجاه سال با او زندگی کنی؟ اصلاً امکان ندارد. محور زندگی علاقه است. حال به شما می‌گویند شصت سال در دنیا زندگی کن ولی به آن علاقه نداشته باش. کار سختی است. لازمه اش این است که دنیا را بشناسی. حرفی که بزرگان عالم نسبت به دنیا زدند را باور کنی. زهدورزی کار سختی است. زهد لباس کهنه پوشیدن نیست. زهد ژولیده بودن نیست بلکه زهد بی‌توجهی به دنیاست. بی‌توجهی به دنیا یعنی به خدا اعتماد داشته باش، نه به چیزی که به تو دادند. اگر قدرت دادند، قدرتت به یک حکم بند است. اگر ثروت دادند به یک شب بسته است، اگر سلامت دادند به یک دم است. پس زهد یعنی اطمینان به خدا و دل شستن از هرچه غیر خداست.

خویشتنداری در مقابل گناهان

عامل دیگری که برای به دست آوردن حکمت موثر است خویشتنداری در مقابل گناه است. امیرالمومنین(ع) فرمودند: حکمت جز با خویشتنداری از گناه حاصل نمی‌شود. ما در مواجهه با گناه سه عملکرد داریم: یک، عموم ما گناه می‌کنیم و بعد از آن توبه می‌کنیم. این خوب است. یک طایفه ای هستند با گناه مواجه می‌شوند اما از گناه چشم پوشی می‌کنند. این تقواست. بالاتر از این مرتبه طایفه هستند که طوری زندگی می‌کنند با گناه مواجه نمی‌شوند. این ورع است که در مرتبه عصمت است. عصمت در قرآن شامل چهارده نفر است و احدی مشمول آن نیست. این مطلب از آیه تطهیر به دست می‌آید. نزدیک به این مقام، مقام ورع است. ورع یعنی طوری زندگی کنی با گناه مواجه نشوی.

سومین عاملی که ما را در به دست آوردن حکمت کمک می‌کند غلبه بر شهوت است. امام علی(ع) فرمودند: بر شهوت و خواهش‌های نفسانی غلبه کن، خدا حکمت را در تو به کمال می‌رساند. انسان ظرفیتی به نام نفس دارد. اگر نفس نباشد انسان نمی‌تواند زندگی را ادامه دهد. این نفس یک ابزار به نام شهوت دارد که میل به جلب منافع دارد. یکی از خواستنی‌ها روابط جنسی است که قوی‌تر از سایر خواستنی‌های انسان است. از آنجا که انسان را زیادخواه خلق کردند، خواستنی‌های زیاد است اما چون در دنیا هستیم خواستنی‌ها محدودند، خواستنی‌ها نامحدود. لذا می‌گویند برای رسیدن به خواستنی‌ها به شما برنامه می‌دهیم و شما باید در حیطه آنچه خدا می‌خواهد بخواهید. لذا امیرالمومنین(ع) می‌فرمایند خواستنی‌های کنترل‌کننده، یعنی زندگی را بر اساس نیاز انجام بده، نه بر اساس خواستنی‌ها.

روز مبادا کی است؟

شیطان قوی است. اینکه در قرآن گفته شده کید شیطان ضعیف است در مورد من و شما نیست، برای امیرالمومنین(ع) است. اولین کاری که شیطان با ما می‌کند این است که به ما می‌گوید دوراندیشی کنید. مثلاً من یک حساب بانکی باز کنم در آن پول بگذارم تا برای روز مبادا باشد. همه حرف این است؛ روز مبادا کی است؟ ابودر گفت روز مبادای من روز مرگم است. آقایان، روز

مبادا روز سوال از حساب بانکی نیست، روز سوال از این است در راه خدا چقدر هزینه کردی. اگر شما هزاران متر خانه داشته باشی در بیش از یک متر و نیم جا نمی خوابی. طرف می گوید شأن من این است که چنین خانه ای داشته باشم. چه کسی گفته شأن تو این است؟ اینها حرف شیطان است. هرچقدر می خواهی کسب کن، ولی حق نداری هرچقدر می خواهی نگه داری. روز قیامت سوال نمی کنند چرا هزار میلیارد ثروت جمع کردی، سوال می کنند چرا هزار میلیارد ثروت را خرج نکردی. پس اگر کسی بخواهد خواسته ها را کنترل کند باید بر اساس نیاز زندگی کند.